

OCENA

rozprawy doktorskiej lek. dent. Sylwii Czajkowskiej

pt.: „Ocena stanu zdrowia jamy ustnej pacjentów z hemofilią wrodzoną”

Istnieje wiele chorób, które mają swoje odzwierciedlenie w jamie ustnej. Niejednokrotnie pierwsze objawy obserwuje się właśnie w jej obrębie. Licznie reprezentowane w jamie ustnej choroby autoimmunologiczne, choroby wirusowe, choroby ogólne takie jak np. cukrzyca, również choroby układu krwiotwórczego takie jak skazy krwotoczne, niedokrwistości czy nowotwory mieloproliferacyjne związane są z występowaniem zmian w obrębie jamy ustnej.

Hemofilia, obok choroby von Willenbranda, stanowi jedną z najczęściej występujących w Polsce wrodzonych skaz krwotocznych. Hemofilia A i B cechują się niedoborem jednego z czynników krzepnięcia – czynnika VIII (hemofilia A) lub czynnika IX (hemofilia B). Choroba cechuje się występowaniem nadmiernych oraz samoistnych krwawień w tym w obrębie jamy ustnej, szczególnie po zabiegach z zakresu chirurgii stomatologicznej i periodontologii. Opisywane jest częstsze występowanie zmniejszonej gęstości mineralnej kości u pacjentów z hemofilią, a także możliwość powstania guzów rzekomych w obrębie kości żuchwy, szczęki, czy zatok przynosowych.

Do oceny rozprawy doktorskiej lek. dent. Sylwii Czajkowskiej przedłożono cykl trzech publikacji oryginalnych powiązanych tematycznie o łącznym IF=9,928 i 380 punktach MNiSW. We wszystkich pracach Doktorantka jest pierwszym autorem.

Głównymi celami zaprezentowanych prac była ocena stanu zdrowia jamy ustnej, potrzeb leczniczych i stomatologicznych, nawyków prozdrowotnych u pacjentów z hemofilią wrodzoną typu A i B, analiza wskaźników radiomorfotycznych uzyskanych na podstawie zdjęcia ortopantomograficznego oraz stężeń wybranych biomarkerów obrotu kostnego, co mogłoby identyfikować pacjentów ze zmniejszoną masą kostną.

Grupy badane obejmowały dorosłych pacjentów pozostających pod kontrolą Poradni Kliniki Hematologii i Transplantacji Szpiku Kostnego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, u których zdiagnozowano hemofilię wrodzoną A lub B.

Przeprowadzone prace badawcze składały się z badania ankietowego oraz badania klinicznego: stomatologicznego i radiologicznego. Ponadto z pobranych próbek krwi obwodowej oznaczono stężenia wybranych biomarkerów. Informacje dotyczące przebiegu choroby, w tym statusu wirusologicznego oraz stężenia czynnika VIII/ IX uzyskano z dokumentacji medycznej. Grupy kontrolne składały się z mężczyzn bez wrodzonej skazy krwotocznej w wieku powyżej 18 roku życia.

W publikacji pierwszej Doktorantka dokonała oceny stanu zdrowia jamy ustnej oraz nawyków prozdrowotnych pacjentów z hemofilią w porównaniu do pacjentów bez wrodzonej skazy krwotocznej, analizy porównawczej stomatologicznych potrzeb leczniczych u pacjentów hemofilią A i B oraz hemofilią łagodną, umiarkowaną i ciężką z uwzględnieniem możliwego wpływu terapii przeciwkrwotocznej na stan jamy ustnej.

Badanie składało się z dwóch części: badania ankietowego przeprowadzonego na podstawie autorskiej ankiety oraz badania klinicznego. Grupę badaną stanowiło 77 pacjentów ze zdiagnozowaną hemofilią wrodzoną typu A lub B pozostających pod kontrolą Kliniki Hematologii i Transplantacji Szpiku Kostnego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, w wieku od 18 do 70 oraz 50 pacjentów bez wrodzonej skazy krwotocznej w wieku 21-70 lat.

Na podstawie przeprowadzonego badania Doktorantka stwierdziła gorszą efektywność zabiegów higienicznych w przestrzeniach stycznych u pacjentów z hemofilią A i B oraz częstszą zachorowalność na próchnicę zębów stałych w porównaniu do zdrowej grupy kontrolnej. Wykazała różnice w nawykach prozdrowotnych pacjentów z hemofilią w porównaniu do pacjentów bez wrodzonej skazy krwotocznej. Wskazała również na konieczność edukacji pacjentów z hemofilią A i B w zakresie zdrowia jamy ustnej – profilaktyki stomatologicznej oraz leczenia stomatologicznego.

W publikacji drugiej Doktorantka dokonała oceny stężeń wybranych biomarkerów obrotu kostnego, zewnątrzkomórkowej pułapki neutrofilowej i stanu zapalnego w osoczu pacjentów z hemofilią A i B oraz analizy związku między stężeniami tych markerów a przebiegiem klinicznym hemofilii, wystąpieniem powikłań oraz sposobem leczenia choroby.

Grupę badaną stanowiło 60 pacjentów w wieku 18 - 69 lat pozostających pod kontrolą Kliniki Hematologii i Transplantacji Szpiku Kostnego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, u których zdiagnozowano hemofilię A lub B. Grupa kontrolna składała się z 30 mężczyzn bez zdiagnozowanej wrodzonej skazy krwotocznej w wieku 21 - 63 lat.

Na podstawie przeprowadzonych badań Doktorantka stwierdziła, że stężenie cytrulinowanego histonu H3 (markera zewnątrzkomórkowych pułapek neutrofilowych) oraz osteokalcyny (markera obrotu kostnego) w osoczu pacjentów z hemofilią jest wyższe niż u pacjentów z grupy kontrolnej. Stwierdziła również, że rodzaj stosowanej terapii przeciwkrwotocznej, wystąpienie artropatii hemofilowej oraz status wirusologiczny wpływają na stężenia wybranych biomarkerów w osoczu krwi pacjentów z hemofilią A i B.

W publikacji trzeciej Doktorantka dokonała analizy wybranych wskaźników radiomorfotycznych ocenianych na podstawie zdjęcia pantomograficznego u pacjentów z hemofilią wrodzoną. Grupa badana składała się z 50 mężczyzn z hemofilią wrodzoną (A lub B), w wieku 19 – 65 lat życia, pozostających pod kontrolą Kliniki Hematologii i Transplantacji Szpiku Kostnego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, grupę kontrolną stanowiło 25 pacjentów w wieku 21- 63 lat.

Na podstawie przeprowadzonych badań Doktorantka stwierdziła, że PMI – wskaźnik radiomorfotyczny oceniany przy użyciu zdjęcia pantomograficznego, przyjmuje wyższe wartości u pacjentów z hemofilią typu A i B w porównaniu do pacjentów bez wrodzonej skazy krwotocznej. Stwierdziła również, że jednoczesne wykorzystanie panoramicznego indeksu żuchwy (PMI) oraz stężeń cytrulinowanego histonu H3 i osteokalcyny umożliwia identyfikację pacjentów zagrożonych ryzykiem niskiej masy kostnej.

W opinii recenzenta przedstawiony do oceny cykl publikacji stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Doktorantka wykazała się umiejętnością samodzielnego prowadzenia badań naukowych oraz wiedzą teoretyczną w dziedzinie periodontologii

W podsumowaniu należy stwierdzić, że rozprawa doktorska lek. dent. Sylwii Czajkowskiej wpisuje się w bardzo aktualny nurt badań dotyczących interdyscyplinarnej opieki pacjentów z hemofilią wrodzoną, które uważam za bardzo wartościowe z punktu widzenia nie tylko poznawczego ale również mające znaczenie praktyczne.

W opinii recenzenta przygotowany przez Doktorantkę cykl publikacji świadczy o dobrym Jej przygotowaniu do prowadzenia badań naukowych. Prace wchodzące w skład cyklu zostały opublikowane w prestiżowych czasopismach o wysokim sumarycznym wskaźniku IF. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że Doktorantka wykazała się umiejętnością owocnej współpracy z badaczami innych specjalności medycznych, co obecnie ma bardzo istotne znaczenie w kompleksowym podejściu do leczenia wielu jednostek chorobowych.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że rozprawa doktorska lek. dent. Sylwii Czajkowskiej dotyczy ważnego zagadnienia jakim jest interdyscyplinarna opieka nad pacjentami ze schorzeniami hematologicznymi. Zaprezentowany przez Doktorantkę cykl publikacji wyraźnie wskazuje na konieczność ścisłej współpracy pomiędzy lekarzem dentystą i lekarzem specjalistą hematologiem dla zapewnienia kompleksowej opieki nad pacjentami z hemofilia wrodzoną.

Przedstawioną do oceny rozprawę doktorską lek. dent. Sylwii Czajkowskiej oceniam pozytywnie. Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art.13 Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) w związku z art. 179 ust 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r. poz. 1669 z późn. zm.). W związku z powyższym zwracam się do Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu o dopuszczenie lek. dent. Sylwii Czajkowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego jednocześnie ze względu na aspekt nie tylko naukowy ale również praktyczny wnioskuję o wyróżnienie tejże rozprawy doktorskiej.

Gdańsk, dn. 22.08. 2023

prof. dr hab. Aida Kusiak